

რედაქცია

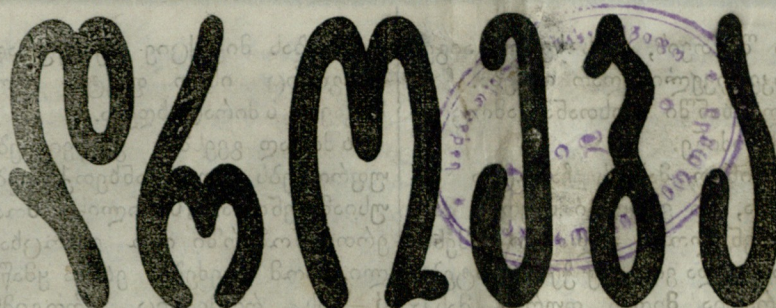
ბანკის ქუჩაზე, სტ. მედიკოსის და ამბ. სტამბაში, პეტროვის სახლებში.

ხელის-მოქმედი

რედაქციაში და სტ. მედიკოსის სტამბაში. ძალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის: В. Гладисъ. Въ контору редакци газеты „Драба“, при типографіи Меликова.

გაზეთის უასი

წელიწადში — 8 მან., ნახევარ წელიწადში — 4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან. ცალკე ნომერი — ერთი შაური.



გამოცემის კვირისგან, ოთხშაბათს და პარასკევს

ბანსხადება

მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვა ენებზე.

ბანსხადების ფასები

ლიდი ასობით, ასობე — 1 კაპ., ასო-მოკრულით, სტრიქონზე — 8 კაპ., ციცილოთი, სტრიქონზე — 5 კაპ. და პეტიტით — 4 კაპ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს გამოცხადებულ სტატიებსა და ლეგენდებს სტატია ავტორს ან დაუბრუნდება.

„დროების“ ტელეგრაფები

(„ხალხთა-შორის ტელეგრაფის აგენტობისა“)

სტამბოლი, 2 (14) თებ. მძიმე საქმეები სდება ამ ჟამად სტამბოლში. ხალხი დიდ უკმაყოფილებას აცხადებს მიტხადფაშის განდევნის თაობაზე. სოფლები და ჯარი შეთქმულებას ადგენენ, რომ მიტხადფაშს ისევ დაბრუნონ სტამბოლს. სულთანის საშინლად შეშინებულია. მინისტრები ერთმანერთს წაეჩხუბნენ. ბევრი ხალხი დაატუსაღეს. სამხედრო მინისტრი რედიფფაშა, რომელიც მიტხადფაშის მტერია, მალე გამოიცილება და იმის მაგივრად საიდ-ფაშა დაინიშნება. ედემ-ფაშა დიდხანს არ რჩება მთავარ ვეზირად. კურსეები ეცემა; საფიქრებელია, რომ სესხი ვერ იმოვნოს ოსმალეთმა. ხმას ავრცელებენ, რომ სულთანის ჯგუფიდან შესცდამო. შესაძლებელია, რომ უცნაოდ სახელმწიფო ცვლილება მოხდეს. ავსტრიის აგენტები საიდუმლოდ მოქმედებენ აქ.

სტამბოლი, 4 (16) თებ. ბერვალს. ოსმალეთის მმართველობამ უარ-ჰყო ჩერნოგორიის წინადადება იმაზედ, რომ მოლბანარკება მორიგების თაობაზედ ვენაში იყოს. იმან შეუთვალა ჩერნოგორიის თავადს ნიკოლოსს, რომ ამ მოლბანარკებისათვის ამოიჩინოს რომელიმე ქალაქი ჰერცოგოვინაში ან ქალაქი სკუტარი.

ნიუ-იორკი, 4 (16) თებ. ბერვალს. აქედამ გამოვიდა ოსმალეთისაკენ ერთი ცეცხლისკეში, დატვირთული ერთი მილიონის დოლარის სხვა და სხვა საომარ იარაღებითა.

სტამბოლი, 5 (17) თებ. ბერვალს. გაზეთს «ხმამი» დაბეჭდილია ტელეგრაფმა, რომელიც გვაცნობებს, რომ ჩერნოგორია დათანხმდა ოსმალეთის წინადადებაზე და დელეგატებს (დანდობილ კაცებს) აგზავნის სტამბოლში მორიგებაზე მოსაზრებას. იმედი აქვთ, რომ დროებითი მშვიდობიანობის ვადა კიდევ გაგრძელდება.

ბით ირჩეოდა სიცოცხლიანი და გონივრული თვალები; და რაც შეეხება მის ზნეობით თვისებაებს, ის იყო პატარა უმანკო ქურდი, რომლისათვისაც არაოდეს არ ეთქვათ, რომ ქურდობა ცუდი საქმეა, და რომელსაც თავისი საკუთარი გამოცდილებით ვაგვო, რომ ქურდობის დროს არავინ არ უნდა დაინახოსო. როდესაც ღიკს ამისთანა გამოცდილება ჰქონდა, აბა, რასაკვირველია, მისი დაჭერა ძნელი იქნებოდა. თუმცა ერთის მხრით, ჩემდა სამწუხაროთ, უნდა გამოვსტყდე, რომ ჩემი პატარა გმირი ქურდი არის, მაგრამ მეორეს მხრით სასიამოვნოდ მიმაჩნია, რომ ისიც იმას სჩადის, რასაც სხვა პატარა პირუტყვები ცხოვრების ბრძოლაში. ღიკმა, გარდა ბუნებრივი კანონებისა, სხვა კანონები არა იცოდა-რა; როდესაც ის იტაცებს ბოჭკიდან ერთ ნაჭერს მაქარს, ბამბას, ანუ გემიდან თოკებს, მაშინ ის თავის თავს უაშვზე მეტად არ რაცხავს დამნაშავედ, რომელიც ალუბალს გამოლრუტნის ხოლმე, ანუ კურდღელზე, რომელიც თალგამსა ხრამს ხოლმე. პოლიციელის დანახვა ღიკზე ისე მოქმედებს, როგორც

საქართველო

დღიური

\* \* \* რუსულ გაზეთებში დაბეჭდილია რუსეთის ფინანსთ მინისტრის მოხსენება ხელმწიფე იმპერატორისადმი, რომელშიაც მოყვანილია ამ დამდევი წლის სახელმწიფო ხაზინის შემოსავალ-გასავლის ანგარიში. ამ ანგარიშიდან სჩანს, 1877 წელს სახელმწიფო ხაზინა 570,777,802 მანეთს შემოსავალს მოეღოს და სწორედ ამდენივე გასავალი ექნება. ძაქასიის მხრიდან, რუსეთის სახელმწიფო ხაზინაში 7,367,627 მანეთი უნდა შევიდეს ამ რიცხვიდან და იმის სამოქალაქო გამოგობისათვის უნდა დაიხარჯოს — 7,171,732 მანეთი.

\* \* \* მოვლმა და ავღარმა არ გვაცალა ყველიერების დღეების რიგით ანად, ჩვენებურად გატარება. შივრალეები, შვირალეები ცხვირ-პირ-დამტყუფულები კი, რასაკვირველია, ჩვენს ქუჩებში მაინც საკმაოდ იყო. მაგიერად დიდ-მარხვის ორშაბათს კი ცოტა სული მოიბრუნა ჩვენმა მოქიფე ხალხმა. შენობა გახლდათ... მაგრამ სუსტი, ძალა-მიღებული და უფერული ყვენობა. თან-და-თან ვარდება ჩვენში ეს ძველი ისტორიული ნება...

\* \* \* ერთი ძნელად დასაჯერებელი ამბავი გავიგონეთ. ამბობენ, ვითომ ქუთაისის საადგილ-მამულო ბანკის გამგებელს უფ. ბესარიონ ლოლობერიძეს, რომლის ამორჩევაზე, გასულ წაფხულს, ამდენი აყალ-მაყალი და თავ-პირის მტერევა იყო იმერეთ-სამეგრელოს თავად-აზნაურობაში, რომელმანც, ამორჩევის შემდეგ, დი-

დი მადლობა უძღვნა თავად-აზნაურობას და გამოაცხადა, რომ რაც ღონე და შეძლება ექნება, ეცდება ამ საქმეში საზოგადოებას ემსახუროს და ამით გაამართლოს იმის ამორჩევა, ამ ბეს. ლოლობერიძეს, ვამბობთ, ამბობენ, ქალაქი გამოუყვანია ძაქასიის სამასწავლებლო მაზრის მზრუნველის! უფ. ნევეროვისათვის, რომელშიაც ბორის სამასწავლებლო ინსტიტუტის დირექტორის თანამდებობას თხოულობს!

\* \* \* ზოგიერთი პირები გვეკითხებიან ჩვენ: რას უნდა მივაწეროთ, რომ შარშანდელი წელიწადი გათავდაო, ახალი წლის მეორე თვე დაიწყო და დღემდინ არც თიფლისისა და არც ქუთაისის საადგილ-მამულო ბანკების გამგეობათ თავიანთი წლიური ანგარიში ჯერ არ გამოუცხადებიათ?

ამ კითხვაზე ჩვენ არაფერი პასუხის მიცემა არ შეგვიძლიან გარდა იმისა, რომ ამ გვარი კითხვით მსურველთა პირ-და-პირ ხსენებულ ბანკების გამგეობათ უნდა მიმართონ. მაგრამ ერთი ბოროტი ენა კი გვარწმუნებს, რომ ამ გარემოების უმთავრესი მიზეზი ის არისო, რომ პირველ მარტს (პირველ აპრილს კი არა, პირველ მარტს) უცდიანო, მაშინ იმ ბანკების გამგებლების — უ. უ. ი. ჭავჭავაძისა და ბ. ლოლობერიძის — გაზეთი „ივერია“ გამოვა და ის ბალანსებიც იმაში დაიბეჭდება!

\* \* \* თიფლისის შორტის ბანკების უფროსი აცხადებს, რომ შორტის კანონების ძალით, ქალაქში გასაგზავნ წიგნებს, რვა კაპეიკიანი კი არა, სამ კაპეიკიანი მარკა უნდა დაეკრასო.

\* \* \* ჰალადილიდამ (სამეგრელო-

ფელტონი

პირთაგება

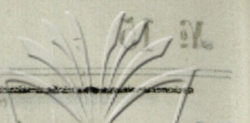
(მოთხრობა ამერიკის ცხოვრებიდან)

I „პირთაგებები“ არიან პატარა და უბინაოთ მოწინააღმდეგე პატარა ბიჭები, რომლებიც მხოლოდ ქურდობით და ტაციობით ცხოვრობენ. ამ ვირთაგებებს ყველა სდევნის, და ესენიც ნამდვილ თავისი გვარად სოროებში იმალებიან ხოლმე. მიხედაც ჩვენ ესლა ვესურს ლაპარაკი, ის იყო თორმეტი წლის ბიჭი, რომელსაც სახელად ერქვა ღიკ (შემოკლებული რიჩარდი), თუმცა კი არავინ იცოდა — ჰყვანდა მას ნათლია, ანუ მშობელი დედა, და მგონია თითონაც არ ახსოვდა, ჰყვანდა მას მშობლები, თუ არა. ძველი ფლანელის პერანგი, ცისფერი შარვალი, რომელიც ტანზე წვრილი თასმითა ჰქონდა გადაბმული, და ძველი თავისი ფერი ქუდი შეადგენდა ღიკის ტანისამოსს. შეხებზედ არც წინდები, არც ბამბაკები. მის პირის-სახეში განსაკუთრე-

შაშვზე ანუ კურდღელზე მებლის დანახვა. იმ დღეს, როდესაც იწყება ჩვენი მოთხრობა, ღიკი ვერ იყო განსაკუთრებით გამარჯვებული: ის დაიჭირეს ორ ბამბის საპალნებზე შუაგემის მოსამსახურებმა და ბევრიცა სცემეს. თითო იმათაგანს „ვირთაგებისათვის“ არა უშრდათ არც მაგარი სიტყვები და არც კარგი მუშტები; ამ ტანჯვაში იყო საწყალი, როდესაც ერთი ენახოთ მოისმა ნაზი ხმა: — ოჰ, რა სირცხვილია მაგრე ბავშვის ტანჯვა! ეს ხმა იყო ლამაზი და კარგათ ჩაცმული ქალისა, რომელიც გემის კიბის ბოლოზე იდგა, როდესაც მირთავის ყვირილმა მიიზიდა მისი ყურადღება. — ოჰ, რა სირცხვილია მაგრიგათ ბავშვის ტანჯვა! შეჰყვირა ქალმა. — ღეთის გულისათვის, კაპიტან შილბერო, უბრძანეთ თავი დანებონ იმ ბავშვსა. ძაპიტანმა, რომელსაც ეს ქალი ხელ-გაყრილი პურის საქმელათ მიჰყვანდა, დაუყვირა მატროსებს: — მჭი, თქვენ, გეყოფათ! მა-

გას დაანებეთ თავი და თქვენ საქმეს შეუდექით. ღიკი, რომელსაც ამ ჯალათებია საგან გაქცევა აღარ შეეძლო, მოიბლუნდა და ერთ ცალთან დაიმალა; იქიდან გამოსვლას აღარა ჰფიქრობდა, რადგან მტერი ჯერ ახლო იყო, მხოლოდ ცალი თვალით კი ათვალიერებდა, და ელოდა იმ წამსა, როდესაც გაქცევა შეიძლებოდა. — იმდენი სცემეს ამ საწყალ ბავშვსა, რომ წამოდგომის ღონეც აღარა აქვს! სთქვა ქალმა და მივიდა „პირთაგავსთან“, რომელიც ქალის დანახვაზედ ისე გადაირია, რომ გაქცევაც კი ვეღარ გაბედა. თემის დროს ბიჭისათვის ფეხი ეკრათ, და ისიც მოგროვილ ნახშირზედ დაცემულიყო, და ცალი მხარე გამოურული ჰქონდა; მეორეთაც ნეთის ბოჭკაზედ შეეგდოთ და მეორე მხარეც გავითლებული ჰქონდა, და მთლად ტანი კი სულ ბამბაში ჰქონდა გახვეული. ღიკმა განცვიფრებული დაალო პირი, რადგანაც თავის სიცოცხლეში ასე ახლო პირველათა ხედავდა ქალსა, და ჰკითხავდა თავის თავსა: — თუ ნეტა რა მოეღოს მასა?





შია) გვერდს, რომ იქაურ სოფლის საზოგადოებას შუთასის გუბერნიის სასოფლო შკოლების ინსპექტორის უფ. ბროდისთვის გამოუცხადებია, რომ ჩვენი საზოგადოება იმდენად ღარიბი საზოგადოება არის, რომ შკოლის შენახვა არ შეგვიძლიან და ამიტომ უნდა დაეხმოს. ხსენებულ ინსპექტორს, ამ საგნის თაობაზე, ადგილობრივ უფლის უფროსთან მოუთხოვარა და გადაუწყვეტიათ, რომ არამცა და არამც შალადის საზოგადოებას შკოლის დახურვის ნება არ მიეცეს. საზოგადოება ხარჯის მოსაპოვებლად თურმე, მაგრამ ამდროს სოფლის კანცელარიის მწერალს გამოუცხადებია, რომ ოლონდ შკოლას ნუ დაკეტო და მე ჩემის მხრით პირობას გაძლევთ, რომ ყოველ წელიწადს ხუთ თუმანს შემოგწერათ ამ საქმისთვის; საზოგადოებაც დათანხმებულია.

**\*\*\* იგივე შალადიელი კორესპონდენტი გვერს, რომ ახალ-სენაკის პრისტავი ცდილობს, რომ ამ პატარა ქალაქში საქალებო უფასო შკოლა გახსნას.**

მს თითქმის ერთი კვირაა, რაც ჩვენს ქალაქში არც რუსეთისა და არც უცხო ქვეყნის ფაქტა არ მოგვლის. ამის მიზეზი, როგორც ქალაქში მოსული დეპუტატები გვატყობინებს, ის გარემოება არის, რომ შაკასის მთებში, მღვთის სტანციასთან დიდი თოვლის ზევი ჩომოწოლილია და გზა სრულიად გაუფუჭებია. მარტო გზა კარა, სტანციას დასცემია თოვლის ზევი და სახლები და ხალხი ქვეშ მოუტანია. სახლები დაუზიანებია და 50 ცხენი დახოცია; ხალხი კი გადარჩენილია.

ამ გარემოების წყალობით, დღევანდელს ჩვენს ნომერში მკითხველი „უცხო ქვეყნების“ განყოფილებაში ვერ ნახავს და მხოლოდ ტელეგრაფების თხდა დაკმაყოფილდეს.

**„დროების“ კორესპონდენცია**

**N—29 იანვარი.** თურმე არაფერი არ უნდა გაგიკვირდეს კაცს. თურმე ყველაფერი შესაძლო ყოფილა. რაც ღვთის გარეშე, გაუ-

გებარია შენთვის, იმას ხელო გაცივებ და გასაკვირველი აღარ იქნება.

მოკლე ხანში ამისთანა გამოცდილება შევიძინე. ამას წინეთ მასკის ჩამოცმა მკვირვებდა, არ ვიცოდი თურმე მასკის მნიშვნელობა; ახლა კი ამეხილა თვალი და ვიხილე ქეშმარიტება. მასკარადია. მიდის თურმე მასკა ერთს კატან და ეუბნება:

— **შე, როგორ გაგვლენთა ღვინით პირის სახე! მინ მოგაბარა შენ ყმაწვილები სასწავლებლად?** (რატომ? ალკოგოლის თვისება ხომ მაინც შეუძლიან ამ კაცს აუხსნას თავის შავი რდებს ცოცხალის მაგალითის დანახვით).

მაგორებმა შემოსტინა მასკას და უთხრა: — **შალახა მასკა ხარ! შამშორდი!** — **არაფერი!... თამაშობაში იყო ნათქვამი.**

შეც რომ თამაშით შემეჩინა ერთის შავი რდის პანსიონიდან გამოგდება, მისთვის — რომ ის წარმოდგენაზე შევიდა და გახეთქი არ დამეფერა, სრულიადაც არ გაჯავრდებოდა იმ სასწავლებლის უფროსი. მაჯავრებულა, მაგრამ როგორ? მაი-კაი მუშტი კი წაუყოლებია იმ ყმაწვილისთვის, როდესაც ის ყმაწვილი კლასში დაუნახავს და გამოუბუზურებია კარში. პანსიონს ვინდა დავებებს, ნეტავი კლასში სიარულის ნება იშოვოს ყმაწვილმა. „როგორ თუ გახეთქი დაწერა გაბედვ შენ შენი ამბისაო!“. როგორც არ დაჰკლა, ყმაწვილს არაფერი დაეწეროს. შერც ვიცნობ მე იმ ყმაწვილს.

თურმე ამ უფროსის ჰაზრით, მაშინ უნდა შეთქვას კაცმა რამე, მაშინ უნდა დასწეროს, როდესაც საქმე მის პირად საქმეს, მის პირად სარგებლობას შეეხება; ისე, თუნდა კი გინახავს რამე და თუნდა ცუდი საზოგადოებრივებაში — არ უნდა ამოიღო ხმა. არც იმისთვის დამიწერია რამე, რომ იმ ყმაწვილს წავსდგომოდე რამეში. მარგად ვიცოდი და ვიცი კიდევ, რომ, როდესაც ყმაწვილსა და მის უფროსს შუა ამ ნაირი ამბავი მოხდება, ყმაწვილი ვეღარ იხიერებს იმ სასწავლებელში და იმ უფროსთან, რომელთანაც ეს საქმე მოუვიდა. მაშასადამე კიდევაც რომ მიიღონ უკანვე, უსარგებლო იქნება. ამ გა-

რემოებას მივაქციე მე ყურადღება, როგორც ისეთ ფაქტს, რომლის მზგავსი სპირად ხდება.

სპირად გვემის ყმაწვილებსა და უფროსებს შუა განხეთქილება და უსიამოვნობა. „თვილისის მოამბის“ ერთს ნომერში იყო გამოცხადებული, რომ დაეძებენ ერთს ყმაწვილს, მ—ძეს, რომელიც პროგინაზიაში იყო და რომელმაც იქამდის მიასწია, რომ საძაგელი ამბავი მოახდინა. ამისთანა საძაგელი ქცევა სპირად ხდება. მე არ მინდა შეუდგე კერძოდ ერთის მოვლენის მზგავსი გამოგება და მთქვა, ვინ მტყუანია და ვინ მართალი ამ კერძო შემთხვევაში. მს მოსამართლის რაგია. მაგრამ შემტდარნი ვიქნები, რომ ის ყმაწვილები, რომელნიც დიდს ურჩობას იჩენენ უფროსებთან და ხანდისხან უმზგავსო მოქმედებამდისაც მიასწევენ, — რომ ამისთანა ყმაწვილები ამნაირის ხასიათით გაეჩინოს ბუნებას, მიეცეს მათთვის ხელში კეტები და ეთქვას: ჰაცენთ თქვენს აღმზრდელებს და მასწავლებლებსო, მათსას ნურას დაიჯერებთო.

პედლოლიამ თეორეტიკულად დიდი ნაბიჯი ჰქნა, ზოგ ალამს პრაკტიკულათაც, მაგრამ ჩვენში ბატონით მიჩნახეს, ვერც თეორეტიკულად გამოდგა და ვერც პრაკტიკულად, მიეჩნა „ლოლიათ“. შკოლაში ისეთი არაფერი არ უნდა ნახოს ყმაწვილმა, რომელიც უარს ჰყოფს ყმაწვილის მშობლიურ სახლში მიღებულ შთაბეჭდილებათა და გრძობათა და ჰკიცხავს მათ; შეიძლება ზოგი ისეთიც რომ მოჰყვეს ყმაწვილს სახლიდან, რაც მისთვის უსარგებლო და მავნებელია და მაშასადამე მოსასაპობი, მაგრამ ამის მოსაპობას უნდა ფთხილად მოქცევა ყმაწვილთან, ცოდნა და გამოცდილება აღმზიდელისა და მასწავლებლისა. მასწავლებლის და აღმზრდელის მხრით დაცინება ბავშვებზე, მათ ხასიათზე, მათს ნაკლებეანებაზე უმთავრესი მიზეზია, რომელიც გააჩნის უფსკრულს უფროსსა და შავირდ შუა. როდესაც ყმაწვილი სასწავლებელში შედის და სწავლას იწყებს, ითუ რამე გაეგება მისის ცხოვრების, მისის ჩვეულებების, იმ საგნებზე, რომელნიც იმას აქამდის გარს ერტყენ და ახლაც არტყიან, რომელნიც მას

მიუთვისებია, თავისად მიჩნა, უნდა იმ საგნებს არ მოამბორო და გაუხსნა მას გონება თურმე წყვილი და არა ჩინეთში გადაიყვანო გონებით, იქაურ საგნებთან გასაცნობათ, რომელთაქენ მას არავითარი მიმზიდველობა არა აქვს. უკანასკნელ შემთხვევაში ყმაწვილი ჰკარგავს ხალისს თქვენთან ჰაზრობისა; თქვენ საერთო აღარა გაქვთ-რა, ამასთან თუ დაცინებაც დაუწყე, განხეთქილება და გვირგვინებული იქნება.

ამ კი რა უნდა გამოვიდეს სხვა, როდესაც კაცს შენ ვერას უზვენებ საინტერესოა, მისას არასფერს ღვბულობ და თან დასცინი. მს მოხდება ნორჩ-წლოვნებაში და მისცემს ყმაწვილს მომავლისათვის უსაქციელობის მიზეზს. მინც ბავშვის აღზრდას ხელს ჰკიდებს, მან უნდა მისცეს თავის თავს ერთი კითხვა: ვინ არის თვითონ ის? რა ნაირი გონებით და ხნებობით არსება? თუ თითონ არაფერი უსწავლია, ექვი არ არის, რომ სხვას ვერას ასწავლის. შეიძლება შეთვევაბა კარგი იცოდეს ან კარგი ბანი იყოს, მაგრამ გონებითა და ხნეობით ვი მღმბარო იყოს. შეიძლება თოფის დაჭერა კარგათ იცოდეს და მარჯვენე და მარცხენე მიბრუნებამზრუნება, მაგრამ აღმზრდელად კი არ იტარგოს.

აქ ერთი მასწავლებელი იყო შარაშან, რომელიც ახლა სამასწავლებლო მაზრის უფროსის განკარგულებით აქედამ გადაყვანილია. როდესაც უხსნიდა თურმე ბავშვებს ერთს ლექსს, სახელად „*Два великана*“, აილო თურმე და ერთი ამ გმირთაგან, რომელიც დამარცხებულია არის გამოყვანილი, შეადარა და მეორე, გამარჯვებული, უცხო ქვეყნელს; დაიწყო თურმე ქართელოს ულონოებაზე ლაპარაკი და გაათავა მით, რომ კლასიდან რომ გამოვიდა ერთხელ, გამოჰყვა ერთი მაჯორდი და კაიკაი უთავაზა გვერდებში, უსათუოდ წინააღმდეგის დასამტკიცებელად.

ერთი კლასი ორ განყოფილებათ არის: ერთი განყოფილება ნემეტურს ჰსწავლობს და მეორე ბერძნულს ენას. შედის ბერძნულის მასწავლებელი თავის შავირდებთან და ეუბნება მათ, რომ ისინი დიდი მეცნიერები გამოვლენ ბერძნულის ენის წყალობით, მეორე განყოფილების

— აბა ადექი, სთქვა კაპიტანმა, ეხლა ნურაფრისა ნუ გეშინინან.

— შეგიძლიან, რომ წამოდგე? უთხრა თავის მხრით ქალმა და მოჰკიდა თეთრი ხელთათმანებით ჩაცმული ხელი. არაოდეს არ უნახამს ღიკს ამ გვარი ხელები, არაოდეს ასე ნაზათ არაფერ არ შეხებია მას, არაოდეს არ დალაპარაკებია ამისთანა საოცარის, ტუბილის ხმით!

— სადა ვარ? ჰკითხავდა ის თავის თავს და ატყერდებოდა ამ ქალის პირისახეს. ამ სახის გამოხატულება ღიკისთვის ძირეღ გაუგებარი იყო. მას ენახა სიბრაზე იმ პირისახეზე, ვინც მას დანაშაულობაში იჭერდა ხოლმე, ენახა კიდევ აღტაცება იმ პირებზედა, რომლებსაც, დიდის ხნის დევნის შემდეგ, ძირეს ღირსებოდათ მისი დაჭერა, ენახა კიდევ სიმძულვარე... დიხ, განსაკუთრებით და უფრო ხშირად სიმძულვარე. მაგრამ ამ ქალის სახეს კნ ტყუილობდა სიბრალოლი, რომლის გაგებაც ღიკს ვერ შეეძლო.

შალა კი გაქცევა შეუძლებელია იყო. პატარა ბიჭი არ ინძრეოდა; ჯერ ისევ იმ საუცხოო სახის გამოხატულების გაღვინის ქვეშ იყო, რო-

მელიც მას აშფოთებდა, არ ისვენებდა და ამასთანავე იზიდავდა კიდევ. მერე ერთბაშათ იგრძნო სისუსტე და დახუჭა თვალები.

— შული მისდის, სთქვა ქალმა. მე ვიცოდი, რომ ეგ საწყალი დაჭრილი იყო, აბა შეხედეთ რა რიგათ მისდის სისხლი!

მართლათაც რომ პატარა ბიჭის კლავი გაეფხაქნა ლუსმანს და იქიდან სდიოდა წვეთ-წვეთი შავი სისხლი.

— თქვენ ნუ უყურებთ, მე ეხლა გვანკარგულებას მოვხდენ, რომ ეს ბავშვი უყურადღებოთ არ დაავდონ. მი, მატროსების უფროსო! მს პატარა ბიჭი ხომალდში გადაიტანეთ და ჩემ მაგიერ სიხოვეთ აქიმსა, რომ ხელზედ შალამო დააკრას.

ღიკის წინააღმდეგობა ტყუილი იქნებოდა; მხოლოდ წაყვანის დროს კი ბურტყუნებდა: „ნეტავი, რა დავიშავებთ?“

ხომალდის ხეით ჩარდახზე კარავში იყო მოშაზდებული ცივი სადილი, რომლის გარშემოც ხალხი ბლომათ ისხდა. სტუმრებმა თითო ბაკალი შამპანის ღვინო კიდევ დალიგეს, როდესაც ამათ აქიმიც მოემატათ.

— აბა, უ. აქიმო, თქვენი ავთამყო-

ფი როგორ არის? ჰკითხა კაპიტანმა.

— ძირეღ კარგათ. თავის სიცოცხლეშიაც არ ყოფილა ასე სუფთათ; ახლა მხოლოდ ცოტა სისუსტესა გრძნობს.

— საწყალი ბავშვი! სთქვა ამონებით ქალმა; მაშ ეხლა რა წამალს დაუწერო?

— არაფერს; საჭმელს რასმე დაუწერ, უპასუხა აქიმმა, და გადმოიწყო თავისათვის ჩაჩხის ნაჭრები.

— მაპიტანო, მე მინდა პატარა ბიჭს პური ვაჭამო, სთქვა ქალმა.

დაუძახეს მატროსს და თან ღიკიც შემოაყვანიეს, რომელიც ეხლა თითქო უფრო მხნეთ იყურებოდა, რადგანაც გაიგო, რომ მას აღარ დასცინოდნენ და აღარც სცემდნენ.

— პატარა ბიჭო, რა გქვიან? ჰკითხა ქალმა.

— ღიკი.

— ღიკ, პური გშიან?

— ცოტათი.

— „ცოტათი“, — იმისთანა კილოთია ნათქვამი, აუხსნა კაპიტანმა, რომ „ბერესა“ წიშნავს.

გადასცა ღიკსა. მაგრამ იმისათვის დანაჩანგალი საჭირო არ იყო. ღაჯდა პოლზე და დაუწყო ხელით ჰამა, როგორც ჩვენმა პირველმა მამა ადამმა. შამის წესებისა ღიკს არა გაეგებოდა-რა, თუ ერთი ბლოდის შემდეგ მეორე ბლოდი უნდა მიეტანათ: იმან ჯერ შექაშა ვარია, მე-რე სოუსი, სალათა და სულ ბოლოს პური. სულ გაათავა ეს საჭმელი, მაგრამ მაინც მის სახეს ცხადათ ეტყობოდა, რომ იმას კიდევ უნდა-და. იმავე ხელმა ისევ აუესო თეთში; მესამეთაც აუესეს თეთში.

— მე რომ შენ ადგილს ვიყო, უთხრა აქიმმა, ცოტაოდნენ სახეალიოთაც შევიწახამდი.

— ძირეღ უფუნურებაც მოგივიდოდათ! შპასუხა ღიკმა. — ხელო მე აქ აღარ ვიქნები, ამის გამო მინდა, რომ რასაც მე ღვთს მაძლევენ, იმითი ყველაფრით ვისარგებლო.

— ამ გვარ პასუხზე ყველამ გაიცინა, და ქალმაც აქიმსა ჰკითხა: შეიძლება, რომ ღიკს ერთი სტაქანი ღვინო დავაღვიწიო?

— რასაკვირველია, შეიძლება, მაგრამ მე მგონია, რომ მავას რომი ანუ არაყი უფრო ერჩივნოს!



ყმაწვილები-კი ლორების მწყემსები, „კალბასნიკები“ იქნებიან. თავდება გაცვეთილი. ღიანი მეცნიერები გავარდნიან კარიდორში და დაუწყებენ ჯავრობას „კალბასნიკებს“; მეექვსედა ერთი ვაი-უმეცვლებელი. მს გარემოება უკმაყოფილებას ახდენს, როგორც ყმაწვილებს „შორის, ისე ყმაწვილებსა და მასწავლებელს შუა.

პანსიონერებს დაახლოებული ყურის-მგდებლებლათ ჰყავთ სამსახურიდან გამოსული სალდათები, რომელთაც პანსიონში „დიადკებ“ ეძახიან. სასწავლებლის ზალაში წარმოადგენს აწყობენ; რამდენიმე პანსიონერი შედის იმ ზალაში და უტყვიან სცენის მორთვას. ამ დროს „დიადკა“ მოდის და ეუბნება მათ, რომ გამოვიდნენ იქიდან. მართი ყმაწვილი მაშინვე არ ასრულებს მის ნათქვამს; „დიადკა“ ეტაკება ყმაწვილს და ჯიღებს მიაცილებს. შეექნებათ ცემა-ტყევა.

ლათინური გაცვეთილია. შემოდის მასწავლებელი და ტემას აძლევს მაგირდებს. ვადათარგმნას რუსული-დამ ლათინურს ენაზე. მართი ყმაწვილი წამოდება და ჰკითხავს მასწავლებელს, თუ ესა და ეს სიტყვა, ვსთქვათ „სხვა“, როგორ არის ლათინურათა? მასწავლებელი გადაუბრუნებს რუსულს სიტყვას და დაციხვით ეუბნება: „პროჩიუს, პროჩია, პროჩიუმ“.

ან, ვსთქვათ, ყმაწვილი სთარგმნის წიგნში ლათინურიდამ რუსულზე, გაუძნელდება და შესდგება ამ ფრაზასთან: „longissime absunt“ (ძალიან შორს ჰსდგანან); მასწავლებელი დაცინებით ეუბნება: „რათ შეჩერდი, თქვი და! ვადათარგმნე ასე: „лонгиссимѣишимъ образомъ абсентируютъ“.

ვსთქვათ, რომელიმე ყმაწვილი ვერ ათაეებს თარგმნას წერტილამდის, მასწავლებელი სხვა მაგირდს გამოუძახებს. მს მაგირდი მასწავლებელს ჰკითხავს: თავილამ დაიწყეთ, თუ განვაგრძობთ? ის ვაბრაზებით მიუგებს: არა, გვერდიდამ დაიწყე!

აი ამ ნაირ დაციხვებში ვადის უმეტესი ნაწილი სამეცადინო საათებისა; მოთმინებით და გულით საქმის კეთება ვის გაუგონია.

ამის შემდეგ დარწმუნებით შეი-

ძლება ვსთქვას კაცმა, რომ სწორად ისეთ კაცების ხელშია აღზრდის საქმე, რომელთაც ახალის აღზრდის ან არაფერი გაეგებათ, ან და ისეთ ნაირად გაჯდომიათ ძვალში ძველნი ყმაწვილების დამაზიანებელი პედაგოგიური საშუალებანი, რომ არ შეუძლიანთ ახალ გზას დაადგენ. მითონ ისინი „შორს ჰსდგანან ახალს პედაგოგიზე“. მს გარემოება ახდენს ხოლმე ბევრს სამწუხარო მოვლენას.

მინც უნდა ვიყო

# საბაასო

სამაგალითო

კვდლოლიური გამოსარჩლება \*)

(შესახებ პანსია ი. მოგებაშვილის „ღედა მანაზედ“)

V

მე არ შემიძლიან აქ სრულიად ვაგამართლო რეცენზენტის აზრი, რომ იმისთანა სტატიები მოვაქციოთ წიგნში, რომლებიც სრულებით არ თხოულობდნენ არა ვითარ განმარტებას მასწავლებლის მხრივ; არ შემიძლიან მიტომ, რომ ამისთანა წიგნის შედგენა და ამისთანა სტატიების პოვნა სრულიად შეუძლებელია, რომ სტატიაში არ შევდგეს ვაუგებარი სიტყვები, სახელები იმისთანა საგნებისა, რომლებიც ბავშვს არ ესმის. მთ ასე მოიქცევით და სტატიებს ამ გვარად შეადგენთ, მაშინ თვით სტატიას წაახდენთ. მე ვამბობ, რომ ეს კარგი და მშვენიერი საქმე იქნებოდა, მე სრულიად ვიღებ რეცენზენტისაგან მოყვანილ საფუძვლებს ამ საგანზედ, მაგრამ—ეს პაწაწა ბავშვებისათვის საკითხავი წიგნის იდეალია. ამიტომ სრულიად უარყოფა მასწავლებლის განმარტებისა არ შეიძლება; „ამ შემთხვევაში ხომ მასწავლებელიც სრულებით საჭირო აღარ იქნებოდა“, გამოიყვანს მახვილ-გონიერი მარჯანიძე ამნაირ უგუნურ (აბსურდულ) დასკვნას ავტორის სიტყვებიდამ.

არ შემიძლიან, ვამბობ, ამ გვარ რეცენზენტის აზრს მიუერთდე, თუ ეს აზრი მართლა ამ გვარი,

\*) „ღოგება“, № 14

როგორც მე ვემოთ ავხსენი. მაგრამ არავითარი საფუძველი არა გვაქვს რეცენზენტის აზრის ამ გვარად ვაგება, და ამიტომ უ. მარჯანიძე ძლიერ აჩქარებია თავისი ძლივე-მოსილი დასკვნის გამოყვანას.

ჩვენ არ უნდა დავიფიქროთ, რომ რეცენზენტს საქმე სტატიების სიტყვებთან, მათში მოხსენებულ საგნებთან კი არა აქვს, ის ამბობს „ვაუგებარ სტატიებზედ“, ის ამბობს იმისთანა სტატიებზე, რომლებიც ყმაწვილების „გონებას ვახსნილობას ვარდაამატებენ“, ის ამბობს „ბავშვების სათვალეების“ მსგავს სტატიებზედ, ვაუგებარ ანდაზებზედ, გამოცანებზედ, ლექსებზედ; მამ სჩანს, რომ, რეცენზენტის აზრით, ამ პირველ დროს, პატარა ბავშვებისთვის, რომლებიც ვერ სთვლიან ასოებს და ასე კითხულობენ, რომლებიც „ტყუარ-გონება და ფიქრი მულამ ტრიალებს და ვარდადის ერთი საგნიდამ მეორეზედ“, ამ ნაირ წიგნში იმისთანა სტატიები უნდა იყვეს, რომლებიც შინააარსი ყმაწვილის „გონება-ვახსნილობას არ ვადაამეტებს“, რომლებიც ვაგება ბავშვებს არ ვაუჭირდებათ.

ახლა ვიკითხავ: შეიძლება, რომ ექვსი-შვიდი წლის ბავშვებს, რომლებმაც დაიწყეს პირველათ კითხვა, წარუდგანოთ იმისთანა სტატიები, რომლებიც ვადაამეტებენ მათ გონება-ვახსნილობას, რომლებიც ვაგება ბავშვს არ შეუძლიან, ვაუჭირდება, რომლებიც არ შეიცავენ ბავშვისთვის მისაწლომ სფერას საგნებისას, იმისთანა სტატიები, რომლებიც ჰგვანან „ბავშვების სათვალეებს“ და შეიძლება, რომ მასწავლებელმა ახსნით და განმარტებით, დიდაკტიურ ღონისძიებით და ხერხებით, მიყვანებითი (?) კითხვების შემწეობით, — მოსწავლეებს ვააგებინოს ამ გვარი სტატიების შინაარსი, როგორც ბექდის დაკვრით ამბობს მარჯანიძე?

ჩვენ ვამბობთ, რომ ეს არ შეიძლება ამდროს და ამ წლოვან ბავშვებთან. ნუ დაიფიქრებთ იმ ვარჩევას, რაც არის: სტატიის შინაარსის განმარტებას და სტატიის შინაარსი საგნების განმარტებას—შუა, და ნუ

დაიფიქრებთ, რომ აქ ჩვენი ბასი პირველ აზრზედ არის. მტკვე, შეგნდლთქანთ, რომ ვანუშარტოთ ბავშვს, ცხალკე სათვალეში, ცხალკე ანბანში, წიგნი; მაგრამ აბა ერთი უ. მარჯანიძემ, რომელიც, როგორცა სჩანს, გამოწოდებული ყოფილა პედაგოგიურ „სარბიელზედ“, თავისი ყოველგვარ დიდაკტიური და მიმყვანებელი კითხვებით განუშარტოს ამ წლოვან ბავშვს ანალოგია სათვალეს და ანბანს შუა; ვნახავთ, როგორ თვალზე დატყეტილი დაუწყებს ცქერას ბავშვი მის ფილოლოგიურ სიბრძნეს და „მიყვანებას! არა, ბატონო, მიმყვანებელი კითხვები უჩინ—მაჩინის ქუდი როდი ვახლავს, რომლის შემწეობით ყოველი საქმე ასარტოლოთ და ყოველი სტატია ადვილად ვააგებინოთ და მტკიცეთ ჩაუნერგოთ ბავშვებს“, როგორც თქვენა ბრძანებთ! მა და სხვა ხერხები ამ პერიოდში, თუ ვსურთ შეიტყოთ ეს ბნელი საქმეც, მეტად შემოზღუდულნი უნდა იყვნენ! ბოლო წელს, როცა ვაკითხავს ბავშვი კითხვას, პირველს, მეორე და სხვა კლასში, — აი იქ უნდა იხმარებოდნენ ეს კითხვები...

მაგრამ, მკითხველო, ეს „მიყვანებაც“ იმ ლამაზ სიტყვების რიცხვში ურევია, რომლებმაც პედაგოგიაში ბევრ კლამს ვაუცვიოთეს წიგნი და ბევრ ბავშვს ვაუშჩატეს ტვინი. აქ ვხედავთ, თუ ზოგ ჩვენ პედაგოგებს რომბორ ესმის „მიმყვანებითი“ კითხვები და უფრო ბევრს შესანიშნავს ნახავთ, როცა ამ კითხვებით ყმაწვილებს ვაბრაჯიშებენ და ვვითარებენ.

ამ დიდაკტიურ კითხვას მე არ შევხვებები, მხოლოდ მინდა ვსთქვან რი სიტყვა, თუ რა პირობანი საჭირო, რომ მიმყვანებელმა კითხვებმა მიიყვანოს ბავში რასთანმე, მიიყვანოს მასთან, რაც მასწავლებელს სახეში აქვს. ამიტომ ვაჭიროთ: ა) რომ ბავშვს შეძლოს ვაგება და მონელება იმ საზოგადო აზრისა, რაც ჩვენ უნდა ვაუხსნათ მას ამ კითხვებით; ბ) რომ ბავშვს ესმოდეს მთელი ის სფერა, რომელიც ვაკითხავთ მიმყვანებელი კითხვები; გ) რომ ბავშვს ჰქონდეს საკმარად ვახსნილი გონების ძალა, ასე რომ შეეძლოს რი ან სამი უბრალო და ელემენტარული ნივთების, რომ-

— არაყი! შეპყვირა ქალმა, ვანა ბავშვი არაყსა სვამს?

— აბა სცადეთ, უთხრა აქიმმა.

ღიკს, სცადელათ მისცეს, და იმან კი თვალის დაუხმამამბლოვ ვადაყლაპა ერთი სტაქანი რომი.

— მეც ძრიელ კარგი რამ არის! სთქვა ღიკმა ტუჩების ლოკით.

არაყის დაღვივის შემდეგ ქალს თითქო გული ვაუცივდა პატარა ბიჭზე, და ცივათ ვაისტუმრა.

— პატარა ბიჭო, ვანა ისე მიდიხარ, რომ ვადლობას არც კი იტყვი?

— ვადლობელი ვახლავარ თქვენი.

— არა, მე კი არა, აი ამ ქალს უნდა ვადუხანდო ვადლობა.

— ვადლობარ, სულითა და გულით ვადლობას მოვახსენებ! სთქვა ბიჭმა.

ამის მეტათ ღიკს ამ ვგარი ზრდილობანი სიტყვა თავის ღღეში არ უთქვამს.

## II

სტუმრები ექვს საათამდინ დარჩინენ ხომალდზე და ვამოსალმების დროს „პირთავა“ არავის არ მოჰგონებია. მაგრამ იმ წამს, როდესაც ვადამ მსტენს (ის ქალი მსტენის ცოლი იყო) რიყვზე უნდა ვაველო,

ეს პატარა ბიჭი უეცრათ იმასთან ვადგანაც ვაჩნდა.

— ვალბატონო, — უთხრა ღიკმა, ვიყვართ თქვენ ისა? და მიუთითა ხომალდზედ.

— ქაპიტანი შილბერი?

— ღიკ, თქვენი საყვარელი ისა?

— ღიკარგე აქედამ, შე მაწანწალოვ! შეპყვირა ვაბრაზებულად ამ ქალის თანამოგზაურმა.

— შრიდერიკ, დაანებე მაგას თავი... არა, ღიკ, მე ქმრიანი ვარ და აი ჩემი ქმარიც ეს არის. ქაპიტანი შილბერი ერთი ჩვენი მეგობართავანია. მრთხელ მე იმის ხომალდით ღივრპულიდამ ნიუ-იორკში მივდიოდი და იმ დროს, ჩემ ავთამყოფობაში, დიდი ყურადღება მომაქცია.

— ვანა თქვენც ავათა ხდებით ხოლმე? ჰკითხა ვაკვირებულის კილოთი ღიკმა.

— ძრიელ ხშირათ, ჩემო შეილო, და კიდევაც ვიმეორებ, რომ მე ქაპიტანი ძრიელ მიყვარს.

— მამ, თქვენ ძრიელ შეწუხდებოდით, კაპიტანს რომ ცუდი საქმე რამ დამართნოდა?

— რასაკვირველია, და არამც თუ მარტო კაპიტნისთვის არამედ ყველასათვისაც.

— ჩემთვინაც კი შეწუხდებოდით?

— რასაკვირველია... შრიდერიკ? მოდი, ამას ჩარლის ტანისამოსიდამ მიეცეთ რომე. ღიკ, მე შენტოლა ვაყი მყავს.

— ის სჭამს ვარიებსა?

— ჰო!

— შოველ ღღე?

— არა, ყოველ ღღე არა, ღიმილით უპასუხა ქალმა. არც იმდენათ ადვილი დამჯერებელი იყო ღიკი რომ ის დაეჯერა, თუ არის იმის ტოლი პატარა ბიჭი, რომელიც ყოველ ღღე ვარიებსა სჭამს.

ქალმა და კაცმა ღიკი თავის სახლში წაიყვანეს. აქ იმას ყოველი ნივთი აკვირებდა; ვანსაკუთრებით დიდი კრაოტი მშვენიერი ატლასის საბნით, ბალიშებით, რომლებიც არ შეიებით და კისებით იყო ვადაფარებული. მიდევ უფრო აკვირებდა შკაფები, სარკიანი კარებებით საპირის-ფარემო სტოლი ბროლითა და ოქროთი ვაკეთებული; კედლებზედაც მშვენიერი სურათები, და ბოლოკონზედა მშვენიერი სსუნელოვანი ყვავილები. მაგრამ შეველა ამ მოწყობილების დანახვაზე ღიკი ვარეტიანდა, ვადარეული დაიწყო ვარ-

შემო ყურება და თითქო სირცხვილიც იგრძნო, როცა თავის დაფრეწილი ტანისამოსი სარკეში დაინახა.

— არ შემიძლიან, რომ ტანისამოსი ეხლავ ვამოვიცვალო? ჰკითხა იმან, სანამ ქალი იმას უმზადებდა ორ ხელს ჩარლის ტანისამოსს.

— სჯობს ხვალამდინ მოიცადო, უპასუხა ქალმა, ხვალ ათ სათზე აქ მოდი და მევე ვნახამთ, იქნება შენთვის უფრო უკეთესი რამ მოვახერხოთ. ღიკი თავის უნებურათ დეთანხმა და თანაც ვამოკრული ტანისამოსი წაილო. როგორც რომ იმათ კარებს ვამოსცილდა, ისევე ურწმუნოვამ და ვაქცევის სურვილმა შეიპყრო: ჩამოიფხატა თვალზე რბილი ქუდი და მოჰკურცხლა.

მუჩის კუთხეში, ერთ სირაჯხანის კარებთან, იდგა ერთი ღვინო-დაღვიული პოლიციელი. შენიშნა თუ არა, რომ პატარა ბიჭს რალაცა მოაქვს ვამოკრული, მაშინვე იფიქრა: — მშ, ეს ვგონია ნადირი უნდა იყოს! არიქა, დაიჭრეთ ეს ბიჭი!!

პატარა ბიჭი დაიჭირეს და პოლიცაში წაიყვანეს.

(დასასრული შემდეგ №-ში)



ღობიკ ჰგვანან ერთმანერთს, ერთათ გონებაში შეერთება, მაგ. ჩილიკა, ბურთი — სათამაშოებთა; დ) არამც თუ ნივთებს შუა, თვით მათ წარმოადგენების, აზრების კავშირობა, ერთის მეორისაგან გამოყვანაც შეეძლოს; ე) როდესაც ერთი კითხვიდამ მეორესთან გადაეღო, მას წინანდელი კითხვა არ უნდა გაუქრეს თავიდან, ასე რომ მიწმადისინ ჩვენ „მიმყვანებელი კითხვების“ ჯაჭვის ბოლოში არ გავალთ, ბოვემა უნდა, რაც შეიძლება, გონიერად დაიჭიროს ამ კითხვების კავშირი, რომ მოახდინოს იქილამ თ ა ვ ა დ, თ ა ვ ი ს უ ფ ლ ა დ მასწავლებლის კითხვების შევლით დასკვნის გამოყვანა; ვ) თვით მიმყვანებელი კითხვა არ უნდა შეიკავდეს ს რ უ ლ ი ა დ პასუხს და სხ.

სა, ბევრი სხვა სასწავლებელი საგნები აქვს, საცა მიმყვანებელი კითხვებს კიდევ რამ ალაგი უნდა ჰქონდეს, თუ ამათი ხმარება ესმის მას. არ უნდა დავივიწყოთ კიდევ ის, რომ მასწავლებლის ამგვარი თითქო ჩუმად ყოფნა — ეს იმისთანა ძნელი საქმეა, რომ გადაამეტებს თავის სიძნელით ბევრ მეტად ყველ და მობაასე მასწავლებელს. ეს ჩუმად ყოფნა მიტომ ძნელია, რომ ამნაირი მოქმედებით იმ გვარი მასალა და ისე უნდა დაუწყოთ ბავშვებს, რომ იმათ თვითონ, თავისი პაწაწა ძალებით შეიმუშაონ და შენს შემწეობაში ცოტად საჭიროებდნენ; მაშასადამე, ეს ჩუმად ყოფნა მეტის-მეტი მძიმე და სასარგებლო საქმეა, რადგანაც წინანდამდეგი გაუგებარ მოქმედებით მართლა ის ვნება გამოვა, რაზედაც რეცენზენტი უზგენებს, გამოვა უფრო მომებულად, ვიდრე გამოვიდოდა მაშინ, რომ ეს მასწავლებელი უფრო დაბლა მდგარიყო და ჩუმად ყოფილიყო. ეს ვალი მეტის-მეტი უმთავრესი და ძნელია აღზრდაში, და ამიტომ შევაწუხებ მკითხველს ორიოდვე სიტყვა დაუმატო რეცენზენტის ნათქვამს ამ საგანზედ.

ბ. ტურდელაშვილი (ზაგრაძეობა)

განსხვავებული

LA VELOUTINE (ველუტინი) ერთნაირი ბრინჯის კუდრი (უმარილი), ბისმუტით გაკეთებული. ისეთი ზედმოქმედება აქვს ადამიანის ხორცის კანზე, რომ აღბობს და ახალგაზდა ადამიანის კანს დაამსგავსებს. მანს ეკერება და არა სხანს. შ. ძ ა ი — გ ა მ ო მ გ ო ნ ი

pommade satin (ატლასის პომადა) ხელების კანის რბილად შესანახავად; ზამთარში არ დაუსკდება ხელის კანი, ვინც ამ პომადას ხმარობს.

9, Rue de la Paix, Paris 156-102



ათასი პირი, ქალი და კაცი თავისის მშვენიერის თმის ქონებით ვალდებულნი მხოლოდ სამზღვარ გარეთ ვაჭრობაში შემოტანილ ისრეთ წოდებულ მკანარაობითს მინო-გლიტარინის პომადისა, რომელსაც თმა ამოჰყავს. მს პ ო მ ა დ ა უ ც ლ ი ა ბ ე ე რ ს გ ა მ ო ჩ ე ნ ი ლ ე ქ ი მ ო ბ ი ს მ ც ო დ ნ ე ს და რეკომენდაციის წიგნი აქვს



ქიმიის პროფესორისა ლანდგერისტთან დანიშნულისა, მენაში, უ. ძლიერინსკისა და ნებართვა აქვს მოსკოვის საექიმო მთავრობისა; საკვირველი და წარჩინებული წარმატება ჰქონდა და უკანასკნელ დროს მოსკოვის საექიმო მთავრობამ განიხილა და ჰპოვა კარგი თვისება ამისი.

წესიერათ იმის ხმარებაზე მომეტებული მოსვლელი თაეც კი მალე თმით იმოსება. საკვირველათ თავის კეთვას უმაგრებს, სრულგობით კანის ყოველ გვარ ქუჩქებს ამოვრებს, თმას ამაგრებს, მკირვ ხანში ბუნებითი სიბრწყინვალეს აძლევს და მეტის-მეტ მშვენიერის სუნით, რომელიც იმისი ძვირფასი კუთვნილებაა, რასაკვირველია, პირველის ტურფა ტუალეტის დამამშვენიებელია.

შველა ეს თვისებანი ჩემის ნაწარმოებისა მძღვეს სრულს სიმართლეს იმედი ექონია, რომ რუსეთში ძალიან გასავალი ექნება უზატივეცემულესის პუბლიკის სასარგებლოდ.

შასი ბანკისა 2 მანეთი

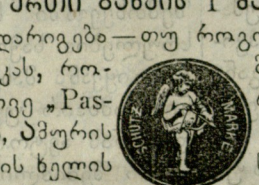
შოველ ბანკთან არის დარიგება — თუ როგორ უნდა იხმარონ ეს პომადა



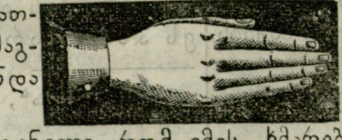
ამ პომადის გამამგონს აქვს პატივი განუცხადოს საზოგადოებას, Pasta Eugenie ისყიდება თშინლისში ლანკოს მუზიკალურ მაღაზიაში, სასახლის ქუჩაზე, არწრუნის ქარუასლაში, ვლადიკავკაზში — სეგალოთან და სტამბროსოლში ტურილ-

ჩენკოსთან, სადაც ისყიდება სხვა აქ მოყვანილი ნივთებიცა. მს პომადა „Pasta“ იმითია შესანიშნავი, რომ ცოტახნის ხმარების შემდეგ, ლაქები, ქორფლი, ქერქეში და სიცხისაგან სახეზე მოდებულ სიშავე სრულიად იკარგება და მსწრაფ

ლადაც. პირის სახე იწმინდება და ახალგაზდა ადამიანის სიცხოველე ეძლევა. შველაზე უფრო ეს პამადა იმათთვის არის საჭირო, ვისაც სუფთა და თეთრი პისისაზე ჰსურთ, რომ ჰქონდეთ. მყიდველებისათვის გზარანტი, არის შენის ქიმიის პროფესორი ძლიერინსკი და მოსკოვის საექიმო მთავრობის მოწმობა.



შასი ერთი ბანკის 1 მან. და 60 კაპ. ბანკთან არის დარიგება — თუ როგორ უნდა იხმარებოდეს. შოველ პამადის ბანკას, როგორც თმისთვის აგრეთვე „Pasta“-ს აქვს თავის დალი, მჭურის სურათით და გამამგონის ხელის



საც ხორცის კანის ავათ-მყოფობა არა აქვს, მაგრამ ჰსურს, რომ წმინდა ხელი ს

მა პამადა ისეა შედგენილი, რომ იმის ხმარების შემდეგ, ხელის კანი განსაკვირველად რბილდება, თეთრდება და მხოლოდ ღრმა მოხუცებულებში ჰკარგავს ამ თვისებებს.

ერთი ბანკის შასი 1 მან. და 30 კაპ. თმის საღებავში — ათი მინუტის განმავლობაში ღებავს და ექვს კვირას სძლებს. შასი სამი მანეთი.

ბოკანის ბალზამი — საშუალება მაზოლისათვის. შასი 60 კაპ. (54-49)

რპ. შასი.	დოლა.	სალამ.	II კ.	III კ.	ცეცხლის გემები	შოშბა	ბირჟა	მან. კაპ	გაზანდა	მან. კაპ.
მთილისი	936	454			ა) შოთილამ მიდის:	ა) მ თ ე ი ლ ი ს ი დ ა მ:	პეტერბურგი, 2 თებერ.		მთილისი, 8 თებერ.	
მცხეთა			68	38	მდგისიკენ — ხუთშაბათს დილით.	სამზღვარ გარეთ, მთუთისს, რუსეთს	ქრთი მანეთი ღირს:		პური შორავლის ფთ.	135
ზორი	1221	841	240	123	სტამბოლს — კვირაობით, დილას.	— ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ.	ლონდონში 3 1/2 ჰენსი.	84	ქერი ფუთი.	1
ხაშური	2	1110	392	218	ბ) მდგისიკენ:	ოთხშ., მზურგეთს — პარასკ და	პარიჟში 3 13 1/2 სანტიმი.	89	ბამბა მრეწვისა, ფუთი.	560
ბეჟთუბანი			442	246	შოთისკენ — ხუთშაბ., ნასად. მსაათ.	ორშაბ. ბაქოს — ორშ. სამშაფ. და	სკონტი (სარგებლობისთვის)	71 1/2	— ამერიკისა, ფუთი.	620
ქვირილა			581	323	სტამბოლს — ოთხშაბათს, შუადღეზე	შაბ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.	მანკის ბილეთი 5%	95 25	ბაჰენტილი ბამბა ფთ.	7
მთუთისი	823		675	375	შოთილამ:	ბ) მ თ ე ა ი ს ი დ ა მ:	მოგებნიანი (პირველისთვის)	190	მატყლი თუშური ფთ.	670
სამტრედია			773	429	საბუშამდი . . . 4 . . . 3 . . . 1 . . .	მთილისისა და შოთისკენ — ყო-	მოგებნიანი (მეორე ღესხი)	190 50	— თარაქამისა ფთ.	4
ახ. სენაკი			857	476	ქერჩამდი . . . 20 50 15 50 5 . . .	ველ დღე, კვირას გარდა. მზურ-	ბირაოს ფურცლები:		პბრეშუმი ნუხური სტ.	3
შოთი . . .	1144		975	542	ტაგანროგ. . . 34 . . . 27 . . . 8 60	გეთს — ორშ. და პარასკ. ზუგდის	მთილ. სააზნ. ბანკისა.		ქოზი, ფუთი.	4
					მდგისამდი. 38 . . . 30 . . . 9 60	— ოთხშაბ.	ხერსონის ბანკის (5 1/2)	82 75	ქონის სანთელი ფუთი.	5
შოთი . . .	840				ბელგრაჟი . . . მ. კაპ	გ) ბ ო რ ი დ ა მ:	მოსკოვის (5%) . . . . .	81 50	სტეარინის სანთელი, ფ.	1160
ახ. სენაკი . . .			118	66	მცი სიტყვა მთილისილამ:	შოველგან ყოველ დღე, კვირას	აქ ც ი ე ბ ი:		ხორცი ძროხისა, ლიტ.	65
სამტრედია . . .			261	114	მთუთისს, შოთს . . . 1 . . .	გარდა.	მდგისის საფარო ბანკის	250	— ცხვისა, ლიტრა . . .	72
მთუთისი . . .	1151		341	69	ზორს, ღუშეთს, სიდნახს . . . 50	დ) შ ო თ ი დ ა მ:	შოთი-მთილ. რკინ. გზის		სპირტი, ვდრო . . . . .	8
ქვირილა . . .			398	221	როსტოფს მდგისას მოსკოვს . . . 2 . . .	შოველგან ყოველ დღე, კვი-	შაივზღვის ცეცხ. გემების	497	შაქარი, ბროც. ფუთი . . .	780
ბეჟთუბანი . . .			533	296	პეტერბურგს, პარშავას . . . 2 . . .	რას გარდა.	ძაგაზის და მერკურის . . .	206	— ფხენილი ფუთი . . .	540
ხაშური . . .	541	165	843	24	მსპელეთში, შვეიცარიაში . . . 3 . . .	წიგნის გაგზავნა რუსეთში	პირვ. საზღვევ. საზოგ.	727 50	შავა გრვალის, ფუთი . . .	20
ზორი . . .	723	367	364	9	იტალიაში და საფრანგეთში, . . . 3 50	და სამზღვარ გარეთ:	პეტერბ. საზღვევ. საზ.	235 50	ხუთი ქუნჯუთისა ფთ.	530
მცხეთა . . .			985	4	ინგლისში . . . . . 3 75	ღია წიგნის . . . . . 4	მოსკოვის საზღვევ. საზ.	269	მქრო 1/2 იმპერიალი . . .	7
მთილისი . . .	1016	724	975	542		დაბეჭდილის (სამი მისხალი) . . . 8				